

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. július 19.^{*i}

[A 2016. szeptember 30-i végzéssel helyesbített szöveg]

„Előzetes döntéshozatal – A bankokról szóló bizottsági közlemény érvényessége és értelmezése – A 2001/24/EK és a 2012/30/EU irányelv értelmezése – A pénzügyi válsággal összefüggésben a bankoknak nyújtott állami támogatások – Tehermegosztás – A törzsrésztvények, az átváltoztatható kötvények és az alárendelt kötvények névértékének csökkentése – A bizalomvédelem elve – A tulajdonhoz való jog – A társasági tagok és harmadik személyek érdekeinek védelme – Hitelintézetek reorganizációja és felszámolása”

A C-526/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság, Szlovénia) a Bírósághoz 2014. november 20-án érkezett, 2014. november 6-i határozatával terjesztett elő az előtte a

Tadej Kotnik és társai,

Jože Sedonja és társai,

a Fondazione cassa di risparmio di Imola,

Andrej Pipuš és társai,

Tomaž Štrukelj,

Luka Jukič,

Angel Jaromil,

Franc Marušič és társai,

Stajka Skrbinšek,

Janez Forte és társai,

a Državni svet Republike Slovenije,

a Varuh človekovih pravic Republike Slovenije,

Igor Karlovšek,

* Az eljárás nyelve: szlovén.

Marija Karlovšek,

Janez Gosar

és

a Državni zbor Republike Slovenije

között,

a Vlada Republike Slovenije,

a Banka Slovenije,

az Okrožno sodišče v Ljubljani

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça (előadó), A. Arabadjiev, C. Toader és D. Šváby tanácselnökök, M. Safjan, M. Berger, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. december 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- T. Kotnik és társai képviselőjében M. Kunič és J. Sladič odvetniki,
- J. Sedonja és társai képviselőjében T. Kek odvetnica,
- a Fondazione cassa di risparmio di Imola képviselőjében U. Ilić, M. Jan, B. Ilić, A. Arko odvetniki, P. Trifoni, C. G. Sinatra és G. Altomare avvocati,
- A. Pipuš és társai képviselőjében saját maga, odvetnik,
- L. Jukič képviselőjében saját maga,
- F. Marušič és társai képviselőjében B. Rejc odvetnik,
- S. Skrbinšek képviselőjében T. Bromše odvetnik,
- J. Forte és társai képviselőjében Z. Fritz,
- a Državni svet Republike Slovenije képviselőjében M. Bervar, segítője: H. Butolen odvetnica, valamint B. Kekec, J. Slivšek és D. Štrus,

- I. Karlovšek és M. Karlovšek képviselőiben I. Karlovšek ügyvéd,
- J. Gosar képviselőiben saját maga,
- a Državni zbor Republike Slovenije képviselőiben M. Brglez,
- a Banka Slovenije képviselőiben B. Jazbec, segítői: R. Grilc ügyvéd és T. Lübbig Rechtsanwalt,
- a szlovén kormány képviselőiben V. Klemenc és T. Mihelič Žitko, meghatalmazotti minőségben,
- [a 2016. szeptember 30-i végzéssel helyesbítve] Írország képviselőiben E. Creedon, L. Williams és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőik: E. McCullough SC és A. O'Neill BL,
- a spanyol kormány képviselőiben A. Rubio González, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőiben G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviselőiben L. Flynn, P.J. Loewenthal, K.-Ph. Wojcik és M. Žebre, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. február 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1-je utáni alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény („a bankokról szóló közlemény”) (HL 2013. C 216., 1. o.) 40–46. pontjának érvényességére és értelmezésére, valamint a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 315., 74. o.) 29., 34., 35. és 40–42. cikkének, továbbá a hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 125., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 15. o.) 2. cikke hetedik francia bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a 2006. november 23-i Zakon o bančništvu (a bankszektorról szóló törvény) alapeljárásban alkalmazandó szövege (Uradni list RS, 99/10. szám; a továbbiakban: a bankszektorról szóló törvény) bizonyos rendelkezései alkotmányosságának vizsgálatára irányuló eljárás keretében terjesztették elő, amely törvény a bankrendszer helyreállítása érdekében rendkívüli intézkedéseket irányoz elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2001/24 irányelv

- 3 A 2001/24 irányelv (5) és (6) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(5) A betétbiztosítási rendszerekről szóló, 1994. május 30-i 94/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(HL 1994. L 135., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 252. o.)] elfogadása – amely a hitelintézetek számára kötelezővé tette, hogy a székhely szerinti tagállamban valamely biztosítási rendszerbe belépjenek – még nyilvánvalóbbá teszi a reorganizációs intézkedések és a felszámolási eljárás kölcsönös elismerésének szükségességét.

(6) A székhely szerinti tagállam közigazgatási, illetve igazságügyi hatóságainak kizárólagos hatáskörrel kell rendelkezniük arra nézve, hogy az adott tagállam hatályos jogszabályaiban és gyakorlatában meghatározott reorganizációs intézkedések tekintetében dönthessenek, valamint azokat végrehajthassák. A tagállamok jogszabályainak és gyakorlatának egységesítése során felmerülő nehézségek miatt elengedhetetlen, hogy a tagállamok kölcsönösen elismerjék az egyes tagállamok által – az általuk engedélyezett hitelintézetek működőképességének helyreállítására – megtett intézkedéseket.”

- 4 A 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdése szerint a reorganizációs intézkedések „azok az intézkedések, amelyek célja a hitelintézet pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a kifizetések felfüggesztésének, a végrehajtás felfüggesztésének vagy a követelések csökkentésének lehetőségét”.

A 2012/30 irányelv

- 5 A 2012/30 irányelv (3) és (5) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(3) A társaságok részvényesei és hitelezői minimális egyenértékű védelmének biztosítása érdekében különösen fontos az alapításukra, valamint a tőkéjük fenntartására, emelésére, illetve leszállítására vonatkozó nemzeti rendelkezések összehangolása.

[...]

(5) Uniós szintű rendelkezések szükségesek a hitelezők számára biztosítékul szolgáló tőke fenntartása érdekében, különösen azáltal, hogy megtiltják ennek a leszállítását a részvényesek részére történő kifizetés útján azon esetekben, amikor a részvényesek erre nem jogosultak, illetve azáltal, hogy korlátozzák a társaságok saját részvényeik megszerzéséhez fűződő jogát.”

- 6 Ezen irányelv 29. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Bármely tőkeemelésről a közgyűlésnek kell határoznia. [...]”

- 7 Ezen irányelv 34. cikkének első bekezdése kimondja:

„A jegyzett tőke bármely leszállításáról, kivéve ha ezt bírósági határozat rendeli el, legalább a [...] közgyűlésnek kell határoznia [...]”

8 A 2012/30 irányelv 35. cikke szerint „[t]öbb részvényosztály esetén a közgyűlésnek a jegyzett tőke leszállítására vonatkozó határozatáról legalább minden olyan részvényosztálynak külön kell szavaznia, amelybe tartozó részvényesek jogait az ügylet érinti”.

9 Ezen irányelv 40. cikke (1) bekezdésének b) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a tagállamok jogszabályai engedélyezik a társaságok számára, hogy jegyzett tőkéjüket kötelező részvénybevonással szállítsák le, elő kell írniuk, hogy legalább a következő feltételek teljesüljenek:

[...]

b) olyan esetben, amikor a kötelező bevonást csupán az alapszabály vagy az alapító okirat teszi lehetővé, a bevonásra vonatkozó határozatot a közgyűlés hozza meg, kivéve ha az érintett részvényesek ahhoz egyhangúlag hozzájárultak.”

10 Az említett irányelv 41. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Abban az esetben, ha a jegyzett tőkét közvetlenül a társaság által vagy a saját nevében, de a társaság érdekében eljáró személy által megvásárolt részvények bevonásával csökkentik, a részvénybevonásról minden esetben a közgyűlésnek kell határoznia.”

11 Ugyanezen irányelv 42. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A [...] 40. cikk (1) bekezdésének b) pontjában [...] foglalt olyan esetekben, amikor több részvényosztály van, a közgyűlésnek a jegyzett tőke visszaváltására vagy részvénybevonás útján történő leszállítására vonatkozó határozatáról legalább minden olyan részvényosztálynak külön szavaznia kell, amelybe tartozó részvényesek jogait az ügylet érinti.”

A 2014/59/EU irányelv

12 2014. május 15-én elfogadták a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL 2014. L 173., 190. o.).

13 A 2014/59 irányelv 117. cikke módosította többek között a reorganizációs intézkedéseknek a 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdésében szereplő fogalommeghatározását. E módosítást követően a reorganizációs intézkedések „azok az intézkedések, amelyek célja egy a 2013/575/EU [helyesen: az 575/2013/EU] rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 2. pontjában meghatározott hitelintézet vagy befektetési vállalkozás pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a kifizetések felfüggesztésének, a végrehajtási intézkedések felfüggesztésének vagy a követelések csökkentésének a lehetőségét is; ezek az intézkedések magukban foglalják a 2014/59/EU irányelvben előírt szanálási eszközök alkalmazását és szanálási hatáskörök gyakorlását”.

14 A 2014/59 irányelv 130. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok 2014. december 31-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

A tagállamok ezeket az intézkedéseket 2015. január 1-től alkalmazzák.

Mindazonáltal a tagállamok a IV. cím IV. fejezete 5. szakaszának való megfelelés érdekében elfogadott rendelkezéseket legkésőbb 2016. január 1-jétől alkalmazzák.”

A bankokról szóló közlemény

15 A bankokról szóló közlemény 2. és 3. pontja kimondja:

„2. A válsággal kapcsolatos közlemények a pénzügyi stabilitás érdekében átfogó keretet teremtenek a pénzügyi szektor támogatására irányuló összehangolt fellépésre, miközben minimalizálják a bankok és a tagállamok közötti verseny torzulását az egységes piacon. E közlemények meghatározzák az állami támogatáshoz jutás feltételeit, és azokat a követelményeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy az adott támogatás a Szerződésben meghatározott állami támogatási elvek alapján összeegyeztethetőnek minősüljön a belső piaccal. A válsággal kapcsolatos közlemények révén a Bizottság a válság fejleményeihez való alkalmazkodás érdekében rendszeresen aktualizálta a pénzügyi szektornak nyújtott állami támogatásra vonatkozó szabályokat. A legutóbbi fejlemények miatt a közleményeket újra aktualizálni kell.

3. A válsággal kapcsolatos közlemények, illetve az alkalmazási körükbe tartozó támogatási intézkedésekről és programokról szóló egyedi határozatok elfogadásának jogalapja az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja volt, amely kivételes esetben lehetővé teszi a valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetése érdekében történő támogatásnyújtást.”

16 E közlemény 15. pontja kimondja:

„A válsággal kapcsolatos közlemények egyértelműen megfogalmazzák, hogy még a válság ideje alatt is alkalmazni kell az állami támogatás ellenőrzésének általános elveit. A bankok [helyesen: Konkrétan az egységes piacon a bankok] és a tagállamok közötti verseny torzulásának korlátozása, valamint az erkölcsi kockázat kiküszöbölése érdekében a támogatást a szükséges minimumra kell korlátozni, a támogatás kedvezményezettjének pedig megfelelő mértékben hozzá kell járulnia a szerkezetátalakítási költségekhez. A banknak és a tulajdonosoknak [helyesen: részvényeseknek] a lehetséges mértékig saját forrásból kell finanszírozniuk az átalakítást. Az állami támogatást olyan feltételekkel kell nyújtani, amelyek a banki befektetők megfelelő teherviselését [helyesen: közötti megfelelő tehermegosztást] tükrözik.”

17 Az említett közlemény 17. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A válság első szakaszaiban a tagállamok az előzetes teherviselés [helyesen: tehermegosztás] tekintetében általában nem lépték túl az állami támogatási szabályok szerinti minimumkövetelményeket, a hitelezőket pedig – pénzügyi stabilitási okokból – nem kérték fel a hitelintézetek megmentéséhez való hozzájárulásra.”

18 A bankokról szóló közlemény 3. része a feltőkésítésre és az értékvesztett eszközökkel kapcsolatos intézkedésekre vonatkozik. A közleménynek „A részvényesek és az alárendelt hitelezők teherviselése [helyesen: közötti tehermegosztás]” címet viselő 3.1.2 címe tartalmazza e közlemény 40–46. pontját.

19 E közlemény 40–46. pontja kimondja:

„40. Az állami támogatás erkölcsi kockázatot okozhat, és alááshatja a piaci fegyelmet. Az erkölcsi kockázat csökkentése érdekében a támogatást csak a létező befektetők megfelelő teherviselése [helyesen: közötti megfelelő tehermegosztás] mellett kellene [helyesen: lehet] nyújtani.

41. A megfelelő teherviselés [helyesen: tehermegosztás] rendszerint azt jelenti, hogy a veszteségeket először saját tőkéből, valamint a hibridtőke-tulajdonosoktól [helyesen: az átváltoztatható kötvények jogosultjaitól] és az alárendelt hitelezőktől származó hozzájárulásokból fedezik. A hibridtőke-tulajdonosoknak [helyesen: az átváltoztatható kötvények jogosultjainak] és az alárendelt hitelezőknek a lehető legmesszebbmenőig hozzá kell járulniuk a tőkehiány csökkentéséhez. Az ilyen hozzájárulások elsődleges alapvető tőkévé [helyesen: első osztályú törzsrészcsekké] alakítás [...] vagy az instrumentumok [helyesen: értékpapírok] tőkeösszege leírásának [helyesen: névértéke csökkentésének] formáját ölthetik. Mindenesetre a kedvezményezettől az ilyen értékpapírok tulajdonosaihoz [helyesen: jogosultjaihoz] történő forráskiáramlást a jogilag lehetséges mértékben meg kell akadályozni.
42. A (különösen a biztosított betéttel, nem biztosított betéttel, kötvényekkel és más elsőhelyi adóssággal [helyesen: más elsőbbségi követeléssel] rendelkező) elsőhelyi hitelezőktől a Bizottság nem követeli meg az állami támogatási szabályok szerinti kötelező teherviselést [helyesen: tehermegosztást], sem tőkévé [helyesen: törzsrészcsekké] történő átalakítás, sem instrumentumleírás [helyesen: az értékpapírok névértékének csökkentése] formájában.
43. Amennyiben a tőkehiányos bank tőkemegfelelőségi mutatója az uniós szabályozási minimumérték felett marad, a banknak normál esetben képesnek kell lennie arra, hogy tőkehelyzetét önállóan helyreállítsa, mindenekelőtt a 35. pontban leírt tőkebevonási intézkedések révén. Amennyiben nincs más lehetőség – például felügyeleti, korai intervenció vagy más korrigáló intézkedés – az illetékes felügyeleti vagy szanálási hatóság által megállapított hiány megszüntetésére, akkor főszabályként [helyesen: főszabály szerint az állami támogatás nyújtását megelőzően] az alárendelt kölcsönöket [helyesen: az alárendelt kötvényeket] saját tőkévé [helyesen: törzsrészcsekké] kell alakítani.
44. Az olyan esetekben, amikor a bank már nem teljesíti a szabályozási [helyesen: minimális szabályozási] tőkekövetelményeket, az alárendelt kölcsönt [helyesen: az alárendelt kötvényeket főszabály szerint] az állami támogatás nyújtása előtt át kell alakítani vagy le kell írni [helyesen: csökkenteni kell a névértéküket]. Állami támogatás nem nyújtható azelőtt, hogy a saját tőkét, a hibridtőkét és az alárendelt kölcsönöket [helyesen: az átváltoztatható kötvényeket és az alárendelt kötvényeket] teljes mértékben felhasználták volna a veszteségek ellentételezésére.
45. A 43. és 44. pont [helyesen: pontban foglalt] követelmények teljesülésétől abban az esetben tekinthetnek el, ha az ilyen intézkedések végrehajtása veszélyeztetné a pénzügyi stabilitást, vagy aránytalan eredményekhez vezetne. Az ilyen kivétel olyan esetekre vonatkozhat, amelyeknél a kapott támogatási összeg kicsi a bank kockázattal súlyozott eszközeihez képest, továbbá a tőkehiány jelentősen csökkent, különösen a (35) pontban ismertetett tőkebevonási intézkedések révén. Az aránytalan eredményeket vagy a pénzügyi stabilitás kockázatát úgy is el lehet kerülni, hogy a tőkehiány elleni intézkedések sorrendjét újragondolják.
46. A 43. és 44. pont végrehajtásakor a »hitelezői kompenzáció« (*no creditor worse off*) [...] elvének kell érvényesülnie. Az alárendelt hitelezők tehát gazdasági értelemben nem kaphatnak kevesebbet annál, mint amennyit az eszközük állami támogatás nélkül ért volna.”

A szlovén jog

- 20 A bankszektorról szóló törvény 253. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „[a] rendkívüli intézkedések a 2001/24/EK irányelvben előírt reorganizációs intézkedések közé tartoznak”.

21 E törvény 261a. cikke kimondja:

„(1) A Szlovén Központi Bank a rendkívüli intézkedésekre vonatkozó határozatában akként rendelkezik, hogy:

1. a leírható, illetve átalakítható kötelezettségek részben vagy teljesen megszüntetésre kerülnek, vagy
2. a [...] leírható, illetve átalakítható banki kötelezettségeket részben vagy teljesen a bank új törzsrészeivé alakítják úgy, hogy e bank alaptőkéjét leírható, illetve átalakítható kötelezettségnek minősülő követelések formáját öltő nem pénzübeli hozzájárulások révén megemelik.

[...]

(5) A leírható, illetve átalakítható banki kötelezettségek megszüntetését vagy átalakítását illetően a Szlovén Központi Banknak meg kell győződnie arról, hogy a leírható, illetve átalakítható banki kötelezettségek megszüntetése vagy átalakítása következtében az egyes hitelezők nem szenvednek nagyobb veszteséget, mint amely a bank csődje esetén érne őket.

(6) Leírható, illetve átalakítható banki kötelezettségek az alábbiak:

1. a bank alaptőkéje (a rangsorban első helyen álló kötelezettségek);
2. [...] az átváltoztatható kötvények jogosultjaival szemben fennálló kötelezettségek (a rangsorban második helyen álló kötelezettségek);
3. a kötvények jogosultjaival szemben fennálló olyan kötelezettségek, amelyeket [...] figyelembe kell venni a bank kiegészítő saját tőkéjének számításakor, kivéve ha e kötelezettségek az e bekezdés 1. vagy 2. pontjában foglalt meghatározások hatálya alá tartoznak (a rangsorban harmadik helyen álló kötelezettségek);
4. az e bekezdés 1., 2., illetve 3. pontjában foglalt meghatározások hatálya alá nem tartozó azon kötelezettségek, amelyeket a bank fizetéseképtelenségi eljárása esetén a nem biztosított követelések kifizetését követően fizetnek ki (a rangsorban negyedik helyen álló kötelezettségek)."

22 A bankszektorról szóló törvény 261c. cikke szerint:

„(1) A Szlovén Központi Bank a leírható, illetve átalakítható kötelezettségek megszüntetésére vonatkozó [...] határozatában a leírható, illetve átalakítható banki kötelezettségek megszüntetéséről az előző cikkben foglalt nettó eszközök értékelése alapján a bank veszteségeinek fedezéséhez szükséges mértékben határoz. [...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

23 A 2007-ben kezdődő és az ezt követő években súlyosbodó pénzügyi világválság következtében a Banka Slovenije (szlovén központi bank, Szlovénia) 2013 szeptemberében megállapította, hogy öt szlovén bank, azaz a Nova Ljubljanska banka d.d., a Nova Kreditna banka Maribor d.d., az Abanka Vipava d.d., a Probanka d.d. és a Factor banka d.d. sajáttőkehiányban szenved. E hiány nagyságára tekintettel az említett bankok nem rendelkeztek elegendő vagyoni eszközzel ahhoz, hogy kielégítsék hitelezőiket, és fedezzék a betétek értékét.

- 24 2013. december 17-én a szlovén központi bank az első két bank feltőkésítése, a harmadik bank megmentése, valamint az utolsó két bank felszámolása érdekében rendkívüli intézkedéseket (a továbbiakban: szóban forgó intézkedések) bevezető határozatokat hozott.
- 25 2013. december 18-án a Bizottság engedélyezte az érintett öt bank részére nyújtani tervezett állami támogatásokat, amelyeket a szlovén hatóságok előzetesen bejelentettek.
- 26 A szóban forgó intézkedések, amelyeket a bankszektorról szóló törvény, és különösen annak 261a–261c. és 261e. cikke alapján fogadtak el, magukban foglalták a törzsrészcégek, valamint az átváltoztatható kötvények és az alárendelt kötvények névértékének csökkentését.
- 27 A Bírósághoz benyújtott iratanyagból kitűnik, hogy az alárendelt kötvények olyan pénzügyi eszközök, amelyek a hitelviszonyt és a részesedést megtestesítő értékpapírok bizonyos jellemzőivel rendelkeznek. A kibocsátó hitelintézet fizetési képtelensége vagy felszámolása esetén az alárendelt kötvények jogosultjai (a továbbiakban: alárendelt hitelezők) a rendes kötvények jogosultjait követően, azonban a részvényeseket megelőzően kapnak kielégítést. E pénzügyi eszközök hozama a jogosultjaik által ily módon vállalt pénzügyi kockázatért cserébe magasabb.
- 28 Az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság, Szlovénia) egyrészt magánszemélyek, másrészt pedig a Državni svet Republike Slovenije (nemzeti tanács, Szlovénia) és a Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (emberi jogi biztos, Szlovénia) több, alkotmányossági vizsgálat iránti kérelmet nyújtott be. E kérelmek a bankszektorról szóló törvény rendelkezéseinek – amelyek alapján a szóban forgó intézkedéseket meghozták – a szlovén alkotmánnyal, különösen a visszaható hatály tilalmának elvével, a bizalomvédelem elvével, az arányosság elvével, valamint a tulajdonhoz való joggal való összeegyeztethetőségére vonatkoztak.
- 29 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a bankszektorról szóló törvény rendelkezéseinek célja a bankokról szóló közleménynek a nemzeti jogba való átültetése, hogy lehetővé tegye a nemzeti hatóságok számára azt, hogy az ezen ágazatbeli vállalkozások számára a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatásokat nyújtsanak. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapeljárás felpereseinek kifogásai, noha e rendelkezések ellen irányulnak, valójában a bankokról szóló közleményre vonatkoznak. E felperesek szerint az említett közlemény nem csupán a szlovén alkotmányt hagyja figyelmen kívül, hanem az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 17. cikkét, valamint a 2012/30 és a 2001/24 irányelvet is. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy hatáskörrel rendelkezik a valamely irányelvet végrehajtó nemzeti rendelkezések alkotmányosságának vizsgálatára. Úgy gondolja azonban, hogy nem ez az eset áll fenn akkor, amikor egy olyan uniós jogi norma értelmezésével vagy érvényességével kapcsolatban merül fel kétség, amely olyan nemzeti rendelkezés jogi alapjául szolgált, amelynek vitatják az alkotmányosságát. Előadja, hogy ilyen helyzetben kizárólag a Bíróság rendelkezik hatáskörrel az e norma érvényességére és értelmezésére vonatkozó kérdések annak érdekében történő megválaszolására, hogy ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság az előtte folyamatban lévő ügyben megvizsgálhassa a nemzeti jogszabály szóban forgó rendelkezéseinek alkotmányosságát.
- 30 E körülmények között az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Tekintettel arra, hogy az [EUMSZ] 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjával összhangban az állami támogatások területén az [...] Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, és hogy az [EUMSZ] 108. cikkel összhangban a Bizottság hatáskörrel rendelkezik az állami támogatások területén történő döntéshozatalra, a bankokról szóló közleményt – annak konkrét jogkövetkezményeit illetően – úgy kell-e értelmezni, hogy az kötelező erővel bír azon tagállamok tekintetében, amelyek a gazdaságban bekövetkezett komoly zavart a hitelintézeteknek nyújtott állami támogatással kívánják megszüntetni, ha az ilyen támogatás állandó jellegű, és nem vonható vissza könnyen?

- 2) Összeegyeztethetetlen-e az [EUMSZ] 107., 108. és 109. cikkel a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja – amely pontok az erkölcsi kockázat mérlegelése alapján a támogatás legszükségesebb minimumra szorítása céljából a nemzeti gazdaságban bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére irányuló állami támogatások nyújtásának lehetőségét a törzsrésztvények [és az alárendelt kötvények] névértékének csökkentésére és/vagy [az alárendelt kötvények] törzsrésztvénné történő átalakítására irányuló kötelezettség teljesítésétől teszik függővé –, amennyiben azok túllépik a Bizottságnak az [EUM-] Szerződés állami támogatásokra vonatkozó, fenti rendelkezéseiben meghatározott hatáskörét?
- 3) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén, összeegyeztethető-e a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja – amely pontok az állami támogatások nyújtásának lehetőségét a törzsrésztvények névértékének csökkentésére és/vagy a törzsrésztvénné történő átalakításra irányuló kötelezettség teljesítésétől teszik függővé – az uniós jog által meghatározott bizalomvédelem elvével, amennyiben ez a kötelezettség a bankokról szóló közlemény közzétételét megelőzően kibocsátott olyan résztvényekre (törzsrésztvények) [és alárendelt kötvényekre] irányul, amelyek névértékét a kibocsátásuk időpontjában kizárólag a bank csődje esetén lehetett ellentételezés nélkül teljesen vagy részben csökkenteni?
- 4) A második kérdésre adott nemleges és a harmadik kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e a [...] Chart[a] 17. cikkének (1) bekezdésében előírt, tulajdonhoz való joggal a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja, amely pontok az állami támogatások nyújtásának lehetőségét a törzsrésztvények [és az alárendelt kötvények] névértékének csökkentésére és/vagy [az alárendelt kötvények] törzsrésztvénné történő átalakítására irányuló kötelezettség teljesítésétől teszik függővé az adós vagyonának felszámolására irányuló, olyan bírósági eljárás keretében lefolytatandó fizetéseképtelenségi eljárás megindítása és lefolytatása nélkül, amelyben az alárendelt kötvények jogosultjai félként vehetnek részt az eljárásban?
- 5) A második kérdésre adott nemleges, valamint a harmadik és a negyedik kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethetetlen-e a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja – amely pontok az állami támogatások nyújtásának lehetőségét a törzsrésztvények [és az alárendelt kötvények] névértékének csökkentésére és/vagy [az alárendelt kötvények] törzsrésztvénné történő átalakítására irányuló kötelezettség teljesítésétől teszik függővé – a [...] 2012/30 [...] irányelv [...] 29., 34., 35. és 40–42. cikkével, amennyiben ezen intézkedések végrehajtásához a résztvénytársaság alaptőkéjének a résztvénytársaság közgyűlésének határozata helyett az illetékes közigazgatási szerv határozatán alapuló leszállítása és/vagy felemelése szükséges?
- 6) Tekintettel a bankokról szóló közlemény 19. pontjára – különösen az alapvető jogok tiszteletben tartásának e pontban előírt követelményére –, 20. pontjára, valamint [az alárendelt kötvényeknek] az állami támogatás nyújtását megelőző átalakítására vagy névértékük csökkentésére vonatkozó elv betartása kötelezettségének a közlemény 43. és 44. pontjában foglalt megerősítésére, értelmezhető-e úgy a közlemény, hogy ezen intézkedés nem kötelezi a gazdaságban bekövetkezett komoly zavart a hitelintézeteknek nyújtott állami támogatás révén megszüntetni szándékozó tagállamokat arra, hogy az [EUMSZ] 107. cikk (3) bekezdésének b) pontján alapuló állami támogatás nyújtásának feltételeként vezessék be az említett átalakítás vagy névértékcsökkentés végrehajtásának kötelezettségét, vagy pedig úgy, hogy az állami támogatás engedélyezéséhez elegendő, ha az átalakításra vagy névértékcsökkentésre pusztán arányosan kerül sor?
- 7) A [2001/24] irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdése értelmezhető-e úgy, hogy a reorganizációs intézkedésekbe beletartoznak a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában foglalt, résztvényesekre és alárendelt hitelezőkre vonatkozó tehermegosztási intézkedések is (az első osztályú törzsrésztvények [és az alárendelt kötvények] névértékének csökkentése, valamint [az alárendelt kötvények] törzsrésztvénné való átalakítása)?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes megjegyzés

- 31 A szlovén kormány és a Bizottság kétségeit fejezi ki a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjának érvényességére vonatkozóan előzetes döntéshozatalra előterjesztett második, harmadik, negyedik és ötödik kérdés elfogadhatóságát illetően, mivel e közlemény közvetlenül harmadik személyekkel szemben nem fejt ki joghatásokat.
- 32 Rá kell mutatni arra, hogy a jelen ügy háttérében lényegében azok az állami támogatások állnak, amelyeket a szlovén kormány annak érdekében nyújtott, hogy biztosítsa a nemzeti bankrendszer helyreállítását.
- 33 Közelebbről a jelen ügy arra vonatkozik, hogy összeegyeztethető-e az uniós jog több rendelkezésével a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltétel, amelyet a Bizottság annak érdekében állított fel, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja alapján megállapíthassa, hogy a bankszektorban nyújtott állami támogatások összeegyeztethetők a belső piaccal. A Bíróságnak lehetősége kell, hogy legyen arra, hogy egy ilyen feltétel érvényességét az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás keretében felülvizsgálja, és éppen ez képezi az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második, harmadik, negyedik és ötödik kérdés tárgyát.
- 34 Következésképpen e kérdések elfogadhatók.

Az első kérdésről

- 35 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a bankokról szóló közleményt úgy kell-e értelmezni, hogy annak a tagállamokkal szemben kötelező hatálya van.
- 36 Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése a létező támogatások módosítására és az új tervezett támogatásokra vonatkozó megelőző ellenőrzést vezet be. Az így szabályozott megelőzés célja az, hogy csak a belső piaccal összeegyeztethető támogatások valósuljanak meg (lásd: 2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 25. és 26. pont).
- 37 A támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségének az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján történő mérlegelése az uniós bíróságok ellenőrzése alatt eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (lásd: 2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 28. pont).
- 38 E tekintetben a Bizottság széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása a gazdasági és társadalmi rend összetett elemzését követeli meg (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 11-i Németország és társai kontra Kronofrance ítélet, C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 59. pont; 2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 68. pont).
- 39 E mérlegelési jogkör gyakorlása során a Bizottság iránymutatásokat fogadhat el annak megállapítása érdekében, hogy milyen kritériumok alapján kívánja értékelni a tagállamok által tervezett támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségét.
- 40 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság ilyen magatartási szabályok elfogadásával és közzétételével, amely révén kijelenti, hogy ezentúl alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre, korlátozza magát az említett mérlegelési jogkör gyakorlásában, és főszabály szerint nem térhet el e szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános

jogelveknek – mint az egyenlő bánásmód vagy a bizalomvédelem elvének – a megsértése címén felelősségre vonható legyen (2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 69. és 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 41 Ugyanakkor a Bizottság magatartási szabályok elfogadása révén nem tekinthet el az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja által ráruházott mérlegelési jogkör gyakorlásától (lásd ebben az értelemben: 2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 71. pont). Egy olyan közlemény elfogadása tehát, mint a bankokról szóló közlemény, nem mentesíti a Bizottságot azon kötelezettsége alól, hogy megvizsgálja azon kivételes sajátos körülményeket, amelyekre valamely tagállam egyedi esetben hivatkozik annak érdekében, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának közvetlen alkalmazását kérje, és a Bizottság köteles megindokolni az ilyen kérelem elutasítását (2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 72. pont).
- 42 A jelen ügyben a bankokról szóló közlemény 41., 43. és 44. pontjából kitűnik, hogy a megfelelő tehermegosztás, amelytől az említett közlemény az állami támogatás nyújtását függővé teszi, elsődlegesen a veszteségek saját tőkéből való fedezését, majd főszabály szerint az alárendelt hitelezők hozzájárulását foglalja magában. Az e közlemény 43. és 44. pontjában szereplő követelmények alóli kivétel nyújtható a közlemény 45. pontja szerint abban az esetben, ha az ilyen hozzájárulás „veszélyeztetné a pénzügyi stabilitást, vagy aránytalan eredményekhez vezetne”.
- 43 A fentiekből egyrészt az következik, hogy az említett közleményben foglalt magatartási szabályok elfogadása csupán olyan hatással jár, mint a Bizottság mérlegelési jogköre gyakorlásának saját maga általi korlátozása, abban az értelemben, hogy ha valamely tagállam egy olyan tervezett állami támogatást jelent be a Bizottságnak, amely megfelel e szabályoknak, a Bizottság főszabály szerint köteles e tervezett támogatást engedélyezni. Másrészt a tagállamoknak továbbra is lehetőségük van arra, hogy olyan tervezett állami támogatásokat jelentsenek be a Bizottságnak, amelyek nem felelnek meg az e közleményben foglalt kritériumoknak, és a Bizottság az ilyen tervezett támogatásokat rendkívüli körülmények esetén engedélyezheti.
- 44 Ebből következik, hogy a bankokról szóló közlemény nem keletkeztethet a tagállamokkal szemben önálló kötelezettségeket, hanem azon feltételek megállapítására szorítkozik, amelyek célja annak biztosítása, hogy a pénzügyi válsággal összefüggésben a bankoknak nyújtott állami támogatások a belső piaccal összeegyeztethetők legyenek, amit a Bizottságnak szem előtt kell tartania az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében rendelkezésére álló széles mérlegelési jogkör gyakorlása során.
- 45 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a bankokról szóló közleményt úgy kell értelmezni, hogy annak a tagállamokkal szemben nincs kötelező hatálya.

A második kérdésről

- 46 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 107–EUMSZ 109. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.
- 47 A bankokról szóló közleményt az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja alapján fogadták el.
- 48 E rendelkezésből kitűnik, hogy a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti a valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatásokat.

- 49 A Bizottság az említett rendelkezés által ráruházott mérlegelési jogkörében eljárva jogosult megtagadni a támogatás nyújtásának engedélyezését, amennyiben a támogatás a kedvezményezett vállalkozásokat nem ösztönzi olyan magatartás tanúsítására, amely hozzájárul az e rendelkezésben lefektetett valamely cél megvalósításához. Az ilyen támogatásnak oly módon kell szükségesnek lennie az e rendelkezésben meghatározott célok eléréséhez, hogy e támogatás nélkül a piac törvényeinek érvényesülése önmagában nem tenné lehetővé, hogy a kedvezményezett vállalkozások olyan magatartást tanúsítsanak, amely hozzájárul e célok megvalósításához. Nem tekinthető ugyanis a belső piaccal összeegyeztethetőnek az olyan támogatás, amely a kedvezményezett vállalkozás pénzügyi helyzetét anélkül javítja, hogy a 107. cikk (3) bekezdésének b) pontjában foglalt célok eléréséhez szükséges lenne (2013. június 13-i HGA és társai kontra Bizottság ítélet, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 104. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 A bankokról szóló közlemény 40–46. pontjának e rendelkezés alapján történő elfogadását illetően rá kell mutatni arra, hogy a pénzügyi szolgáltatások központi szerepet játszanak az Unió gazdaságában. A bankok és a hitelintézetek lényeges finanszírozási forrást jelentenek a különböző piacokon tevékenykedő vállalkozások számára. Ráadásul a bankok között gyakori a szoros összefonódás, és közülük számos bank nemzetközi szinten működik. Ez az oka annak, hogy egy vagy több bank működési zavara gyorsan továbbgyűrűzhet a többi bankra is, akár az érintett tagállamban, akár más tagállamokban. Ez pedig negatív átgyűrűző hatásokat fejthet ki a gazdaság más ágazataiban.
- 51 Amint a főtanácsnok az indítványának 56. pontjában kiemelte, az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának jogalkapóként való alkalmazását még inkább indokolja az a körülmény, hogy az e közlemény elfogadásának alapjául szolgáló világszintű pénzügyi válság keretében számos tagállam gazdaságában komoly zavar következett be.
- 52 A jelen ügyben a bankokról szóló közlemény 2. pontjából következik, hogy a Bizottság szándéka az volt, hogy e közleményben meghatározza a tagállamok pénzügyi ágazatának megsegítését lehetővé tevő állami támogatásokhoz jutás feltételeit, és felállítsa azokat a követelményeket, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy e támogatások a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősüljenek.
- 53 E követelmények között szerepel a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában foglalt azon követelmény, amely a nehéz helyzetben lévő bankok szerkezetátalakítási költségeinek fedezéséhez előírja a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztást a bankok sajáttőkehiányának ellentételezése érdekében. Ez azzal jár, hogy a veszteségek saját tőkéből való fedezését követően az alárendelt hitelezőknek is hozzá kell járulniuk e célkitűzés megvalósításához, vagy azáltal, hogy követeléseiket törzsrészcsekké alakítják, vagy pedig azáltal, hogy e követelések névértékét csökkentik.
- 54 Az állami támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségének vizsgálatakor a Bizottság joggal helyezkedett arra az álláspontra, hogy – amint a bankokról szóló közlemény 15. pontja kifejti – tehermegosztási intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy a szükséges minimumra korlátozzák a bankszektorban nyújtott állami támogatásokat, és csökkentsék a belső piaci verseny torzulását.
- 55 Egyrészt ugyanis az ilyen tehermegosztási intézkedések úgy értelmezhetők, hogy azok azt kívánják megakadályozni, hogy úgy folyamodjanak az állami támogatásokhoz, mint egy, az érintett bankok pénzügyi nehézségeinek orvoslását könnyen lehetővé tevő eszközhöz.
- 56 Másrészt a tehermegosztási intézkedések azt kívánják biztosítani, hogy azt megelőzően, hogy bármilyen állami támogatás nyújtására sor kerülne, a tőkehiányos bankok a befektetőikkel együtt e hiány csökkentésén fáradozzanak, különösen a saját tőke bevonásával, valamint az alárendelt hitelezők hozzájárulása révén, mivel az ilyen intézkedések alkalmasak arra, hogy csökkentsék a nyújtott állami támogatás nagyságát.

- 57 Egy ezzel ellentétes megoldás azzal a veszéllyel járna, hogy versenytorzulást idéz elő, mivel azok a bankok, amelyek részvényesei és alárendelt hitelezői nem járultak hozzá a sajáttőkehiány csökkentéséhez, nagyobb állami támogatást kapnának annál, mint amely elegendő lett volna a fennmaradó sajáttőkehiány ellentételezésére. E körülmények között az ilyen támogatás főszabály szerint nem egyeztethető össze az uniós joggal.
- 58 Ráadásul az „erkölcsi kockázat” problémájának orvoslása érdekében, amely probléma azzal függ össze, hogy az egyének hajlamosak kockázatos döntéseket hozni akkor, amikor ez utóbbiak esetleges negatív következményeit egy közösség viseli, el kell kerülni azt, hogy az a lehetőség, hogy a bankok állami támogatást kaphatnak, arra ösztönözze őket, hogy olyan kockázatosabb pénzügyi eszközökhöz folyamodjanak, amelyek jelentős veszteségeket okozhatnak, ami komoly versenytorzulásokhoz vezethet, és veszélyeztetheti a belső piac integritását.
- 59 Végül rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a bankokról szóló közlemény elfogadásakor nem vonta el az Európai Unió Tanácsának az EUMSZ 108. cikkén és az EUMSZ 109. cikkén alapuló hatásköreit. E közlemény ugyanis, mivel olyan magatartási szabályok megállapítására szorítkozik, amelyek korlátozzák a Bizottságot az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja által ráruházott mérlegelési jogkör gyakorlásában, nem érinti a Tanácsnak az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdésében elismert, arra vonatkozó jogkörét, hogy rendkívüli körülmények esetén a tagállam kérelmére valamely állami támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítson, és nem minősül olyan, az EUMSZ 109. cikk szerinti rendeletnek, amely az EUMSZ 288. cikk második bekezdése értelmében általános kötelező hatállyal bír.
- 60 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 107–EUMSZ 109. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.

A harmadik és a negyedik kérdésről

- 61 Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket együttesen kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a bizalomvédelem elvét és a tulajdonhoz való jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.
- 62 Először is a bizalomvédelem elvét illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az ezen elvre való hivatkozás joga feltételezi, hogy az Unió hatáskörrel rendelkező hatóságai pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó, valamint hitelt érdemlő és megbízható forrásokból származó ígéreteket nyújtottak az érdekelt számára. E jog ugyanis minden olyan jogalanyt megillet, akiben az Unió valamely intézménye, szerve vagy hivatala – konkrét ígéretet téve neki – megalapozott várakozásokat keltett (2010. december 16-i Kahla Thüringen Porzellan kontra Bizottság ítélet, C-537/08 P, EU:C:2010:769, 63. pont; 2013. június 13-i HGA és társai kontra Bizottság ítélet, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 132. pont).
- 63 Márpedig a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában előírt, az alapügyben foglaltakhoz hasonló tehermegosztási intézkedések tárgyát képező bankok részvényesei és alárendelt hitelezői nem hivatkozhatnak a bizalomvédelem elvére annak érdekében, hogy kifogásolják a szóban forgó intézkedések végrehajtását.

- 64 Egyrészt ugyanis a Bizottság semmilyen biztosítékot nem nyújtott az érintett bankok részvényesei és alárendelt hitelezői számára azzal kapcsolatban, hogy e bankok sajáttőkehiányának orvoslása érdekében jóvá fog hagyni állami támogatásokat. Másrészt e befektetők nem kaptak ígéretet arra, hogy a Bizottság által engedélyezett állami támogatásban részesülő bankok sajáttőkehiányának orvoslását célzó intézkedések között nem lesznek olyanok, amelyek érinthetik a befektetéseiket.
- 65 Ezenkívül az a körülmény, hogy a nemzetközi pénzügyi válság első szakaszaiban az alárendelt hitelezőket nem kérték fel a hitelintézetek megmentéséhez való hozzájárulásra – amint erre a Bizottság a bankokról szóló közlemény 17. pontjában emlékeztetett –, nem teszi lehetővé azt, hogy az alapeljáráásban a hitelezők a bizalomvédelem elvére hivatkozzanak.
- 66 E körülmény ugyanis nem tekinthető olyan pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó ígéretnek, amely alkalmas lenne arra, hogy a részvényesekben és az alárendelt hitelezőkben jogos bizalmat keltsen azzal kapcsolatban, hogy a jövőben nem vetik alá őket tehermegosztási intézkedéseknek. Amint a Bíróság már kimondta, jöllehet a bizalomvédelem elve az Unió egyik alapelve, a gazdasági szereplők nem bízhatnak joggal olyan helyzet fennmaradásában, amelyet az uniós intézmények mérlegelési jogkörük keretén belül módosíthatnak, különösen olyan területen, mint amilyen a bankszektorban nyújtott állami támogatások területe, amelynek célja a gazdasági helyzet változásaihoz való állandó alkalmazkodással jár (lásd analógia útján: 2012. június 26-i Lengyelország kontra Bizottság ítélet, C-335/09 P, EU:C:2012:385, 180. pont).
- 67 A kérdést előterjesztő bíróságban egyébiránt felmerül a kérdés, hogy szükséges-e az, hogy a tagállamok mindenképpen rendelkezzenek átmeneti időszakkal annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjanak a Bizottság által a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozóan felállított új követelményekhez.
- 68 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy még ha feltételezzük is, hogy az Unió előzetesen olyan helyzetet idézett elő, amely valószínűsíthetően jogos bizalmat keltett – amiről a jelen ügyben nincs szó –, a feltétlenül érvényesítendő közérdekbe ütközhet az új szabályozás hatálybalépése előtt keletkezett, de időközben le nem zárult helyzetekre vonatkozó átmeneti intézkedések megtétele (lásd: 1997. július 17-i Affish-ítélet, C-183/95, EU:C:1997:373, 57. pont; 2009. szeptember 17-i Bizottság kontra Koninklijke FrieslandCampina ítélet, C-519/07 P, EU:C:2009:556, 85. pont).
- 69 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában rámutatott, az a célkitűzés, amely a túlzott közkiadások elkerülése és a verseny torzulásának a lehető legkisebbre csökkentése mellett a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányul, ilyen jellegű nyomós közérdeknek minősül.
- 70 Másodszor a Charta 17. cikkének (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jogot illetően emlékeztetni kell arra, hogy – amint a jelen ítélet 44. pontjában megállapításra került – a bankokról szóló közlemény nem keletkeztethet a tagállamokat terhelő, arra vonatkozó kötelezettséget, hogy olyan tehermegosztási intézkedéseket hozzanak, mint amelyeket e közlemény 40–46. pontja előír.
- 71 A bankokról szóló közlemény 15. pontjából következik, hogy a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztás csupán egyik feltétele a jelentős sajáttőkehiánnyal küzdő bankoknak nyújtott állami támogatások Bizottság általi engedélyezésének, amely feltétel lehetővé teszi e támogatások szükséges minimumra való korlátozását, és annak biztosítását, hogy a támogatások kedvezményezettje megfelelően hozzájáruljon a szerkezetátalakítási költségekhez.
- 72 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 71. pontjában rámutatott, a bankokról szóló közlemény nem követel meg meghatározott formát vagy eljárást az e közlemény 40–46. pontjában hivatkozott tehermegosztási intézkedések elfogadásához. Ilyen intézkedéseket így önként elfogadhatnak a részvényesek, illetve ilyen intézkedések az érintett hitelintézet és annak alárendelt hitelezői közötti megállapodás útján is elfogadhatók, ami nem tekinthető a tulajdonhoz való jogukba való beavatkozásnak.

- 73 Ezenkívül a bankok részvényeseit illetően emlékeztetni kell arra, hogy a részvénytársaságok részvényeseinek jogállására alkalmazandó általános szabályozás szerint a részvényesek teljes mértékben viselik befektetéseik kockázatát. A 2012/30 irányelv (5) preambulumbekzdéséből ugyanis kitűnik, hogy ezen irányelv a hitelezők számára biztosítékul szolgáló alaptőke fenntartására irányul.
- 74 Mivel a bank alaptőkéjének mértékéig a részvényesek felelnek a bank adósságaiért, az a tény, hogy a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja megköveteli, hogy a bank sajáttőkehiányának orvoslása érdekében az állami támogatás nyújtását megelőzően e részvényesek ugyanolyan mértékben járuljanak hozzá a bank által elszenvedett veszteségek fedezéséhez, mint ilyen állami támogatás hiányában, nem tekinthető úgy, hogy érinti a tulajdonhoz való jogukat.
- 75 A nehéz helyzetben lévő bankok részvényeseinek veszteségei mindenesetre ugyanolyan mértékűek lesznek, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a veszteségeket az állami támogatás nyújtásának hiánya miatt fizetéseképtelenséget megállapító ítélet, vagy pedig a tehermegosztás előzetes feltételéhez kötött támogatásnyújtási eljárás okozta.
- 76 Ami az alárendelt hitelezőket illeti, amint arra a Bíróság a jelen ítélet 27. pontjában rámutatott, az alárendelt kötvények olyan pénzügyi eszközök, amelyek a hitelviszonyt és a részesedést megtestesítő értékpapírok bizonyos jellemzőivel rendelkeznek, ami azzal jár, hogy ha az ilyen értékpapírok kibocsátója beszünteti a kifizetéseit, ezen értékpapírok jogosultjai a rendes kötvények jogosultjait követően, azonban a részvényeseket megelőzően kapnak kielégítést.
- 77 Márpedig a bankokról szóló közlemény 41., 43. és 44. pontjából kitűnik, hogy e hitelezőknek egyrészt csak azt követően kell hozzájárulniuk a sajáttőkehiány csökkentéséhez, hogy a veszteségeket először is saját tőkéből próbálták meg fedezni, másrészt pedig csak akkor, ha „nincs más lehetőség” az érintett bank esetleges sajáttőkehiányának megszüntetésére, vagy ha e bank már nem teljesíti a saját tőkére vonatkozó minimális szabályozási követelményeket. Ezenkívül a bankokról szóló közlemény 46. pontja kimondja, hogy „a »hitelezői kompenzáció« (*no creditor worse off*) elvének kell érvényesülnie. Az alárendelt hitelezők tehát gazdasági értelemben nem kaphatnak kevesebbet annál, mint amennyit az eszközük állami támogatás nélkül ért volna”.
- 78 E pontból következik, hogy a tehermegosztási intézkedések révén, amely intézkedések a tőkehiányos bank számára nyújtott állami támogatás előfeltételét képezik, nem érheti az alárendelt hitelezők tulajdonhoz való jogát olyan sérelem, amely nem érte volna őket az ilyen támogatás nyújtásának hiányában lefolytatott fizetéseképtelenségi eljárásban.
- 79 E körülmények között nem lehet érvényesen arra hivatkozni, hogy a bankokról szóló közleményben említett tehermegosztási intézkedések a részvényesek és az alárendelt hitelezők tulajdonhoz való jogába való beavatkozásnak minősülnek.
- 80 A harmadik és a negyedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a bizalomvédelem elvét és a tulajdonhoz való jogot úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.

Az ötödik kérdésről

- 81 Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2012/30 irányelv 29., 34., 35. és 40–42. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.

- 82 A 2012/30 irányelv 29., 34., 35. és 40–42. cikke lényegében előírja, hogy a részvénytársaságok tőkéjének bármely emeléséhez vagy leszállításához a társaság közgyűlésének határozata szükséges.
- 83 A kérdést előterjesztő bíróság szerint annyiban, amennyiben a bankokról szóló közlemény előírja, hogy a bankok alaptőkéjének bizonyos módosításaihoz nem szükséges a közgyűlés határozata vagy hozzájárulása, e közlemény összeegyeztethetetlen ezzel az irányelvvel.
- 84 Amint azonban a jelen ítélet 72. pontjában kiemelésre került, a bankokról szóló közlemény semmilyen konkrét rendelkezést nem tartalmaz azon jogi eljárásokra vonatkozóan, amelyek keretében a közlemény 40–46. pontjában említett tehermegosztási intézkedéseket végre kell hajtani.
- 85 Következésképpen, noha a tagállamok adott helyzetben esetleg arra kényszerülhetnek, hogy a társaság közgyűlésének beleegyezése nélkül hozzanak ilyen tehermegosztási intézkedéseket, e körülmény mindazonáltal nem kérdőjelezheti meg a bankokról szóló közleménynek a 2012/30 irányelv rendelkezéseire tekintettel való érvényességét.
- 86 Egyébiránt rá kell mutatni arra, hogy (3) preambulumbekkezdése szerint a 2012/30 irányelv célja az, hogy biztosítsa a részvénytársaságok részvényesei és hitelezői minimális egyenértékű védelmét. E célból ezen irányelv összehangolja az említett társaságok alapítására, valamint a tőkéjük fenntartására, emelésére, illetve leszállítására vonatkozó nemzeti rendelkezéseket.
- 87 A 2012/30 irányelv a belső piacon való letelepedés szabadsága megvalósításának keretébe illeszkedik, és elsődleges célkitűzése a társasági tagok és harmadik személyek érdekeinek védelme. Biztosítani kívánja a befektetők számára, hogy az egész belső piacon tiszteletben tartják jogait azon társaságok szervei, amelyekbe befektettek, különösen a társaságok alapításával, valamint alaptőkéjük emelésével és leszállításával kapcsolatos ügyletek során. Következésképpen a 2012/30 irányelv által e védelem biztosítása érdekében előírt intézkedések a részvénytársaságok rendes működését érintik.
- 88 A részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztással kapcsolatos intézkedések viszont – amikor azokat a nemzeti hatóságok előírják – rendkívüli intézkedéseknek minősülnek. Ilyen intézkedéseket csak akkor lehet elfogadni, ha valamely tagállam gazdaságában komoly zavar következett be, és csak abból a célból, hogy elkerüljék a rendszerkockázatot, és biztosítsák a pénzügyi rendszer stabilitását.
- 89 Az alapeljárás felpereseinek érvelésével ellentétben a 2012/30 irányelv nem zárja ki azt, hogy a társaság közgyűlésének jóváhagyása nélkül hozzanak az alaptőkével kapcsolatos intézkedéseket bizonyos olyan rendkívüli körülmények, mint például a bankokról szóló közleményben említett körülmények esetén. Ezen értelmezést egyébként nem kérdőjelezheti meg az 1993. március 12-i Pafitis és társai ítélet (C-441/93, EU:C:1996:92).
- 90 Ebben az ítéletben ugyanis a Bíróság a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint ezek tőkéje fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 1976. december 13-i 77/91/EGK tanácsi irányelvet (HL 1977. L 26., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 8. o.) értelmezte egy olyan jogvita keretében, amelyet egyetlen bank fizetéseképtelensége jellemzett, miközben az alapeljárásban a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában említett tehermegosztási intézkedéseket annak feltételeként írták elő, hogy a sajáttőkehiánnyal küzdő bankok állami támogatást kaphassanak, amely támogatás célja, hogy a nemzeti gazdaságban bekövetkezett komoly zavar által jellemzett rendkívüli helyzetben olyan rendszerszintű pénzügyi válságot orvosoljon, amely alkalmas arra, hogy a nemzeti pénzügyi rendszer egészét és az Unió pénzügyi stabilitását is érintse.

- 91 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 105. és 107. pontjában rámutatott – a Patifis és társai ügyben (C-441/93, EU:C:1996:92) vitatott nemzeti intézkedéseket az 1986-tól 1990-ig tartó időszakban fogadták el, és a Bíróság 1996-ban hozta meg ítéletét, azaz jóval a gazdasági és monetáris unió végrehajtása harmadik szakaszának kezdete előtt, amely szakasz az euró bevezetését, az eurórendszer létrehozását és az uniós szerződések kapcsolódó módosításait foglalta magában. Jóllehet egyértelmű közérdek fűződik annak biztosításához, hogy a befektetők védelme az egész Unióban erős és egységes legyen, ez az érdek nem tekinthető úgy, mint amely minden körülmények között érvényesül a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányuló közérdekkel szemben.
- 92 A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal úgy véli, hogy a 2014/59 irányelv rendelkezései alapján megállapítható, hogy a bankokról szóló közlemény összeegyeztethetetlen a 2012/30 irányelvvel.
- 93 Azonban – a jelen ítélet 72. és 84. pontjában megállapítottakon túl – az a körülmény, hogy a 2014/59 irányelv 123. cikke értelmében 2016. január 1-je óta a 2012/30 irányelv 29., 34. és 35., valamint 40–42. cikke nem alkalmazandó a 2014/59 irányelvben előírt szanalási mechanizmusok igénybevétele esetén, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy ezen időpont előtt az ilyen jellegű eltérések tiltottak lettek volna.
- 94 A fenti megfontolásokra tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2012/30 irányelv 29., 34., 35. és 40–42. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírják egy, a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.

A hatodik kérdésről

- 95 Hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a bankokról szóló közleményt úgy kell-e értelmezni, hogy az e közlemény 44. pontjában említett, az alárendelt kötvények átalakítására vagy névértékének csökkentésére vonatkozó intézkedések szükséges és elégséges feltételét képezik annak, hogy az e közlemény hatálya alá tartozó állami támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsák, vagy pedig az említett támogatás engedélyezéséhez elegendő, ha az alárendelt kötvények átalakítására vagy névértékének csökkentésére arányosan kerül sor.
- 96 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság) e kérdésével arra vár választ, hogy abban az esetben, ha valamely bank nem teljesíti a bankokról szóló közlemény 44. pontja értelmében vett, a saját tőkére vonatkozó minimális szabályozási követelményeket, úgy kell-e meghozni az alárendelt kötvények névértékének csökkentésére vonatkozó intézkedéseket, hogy azok teljes mértékben ellensúlyozzák a bank összes megállapított veszteségét, vagy pedig ezen intézkedések részben, arányosan is megvalósíthatók.
- 97 E közlemény 44. pontja szerint abban az esetben, ha valamely bank nem teljesíti a saját tőkére vonatkozó minimális szabályozási követelményeket, ami azt jelenti, hogy a saját tőke önmagában nem képes fedezni a bank veszteségeit, főszabály szerint az állami támogatás e banknak való nyújtását megelőzően át kell alakítani az alárendelt kötvényeket, vagy csökkenteni kell a névértéküket. Ezenkívül ugyanezen 44. pont szerint állami támogatás nem nyújtható azt megelőzően, hogy a saját tőkét és az alárendelt kötvényeket teljes mértékben felhasználták volna a bank esetleges veszteségeinek ellentételezésére.
- 98 Amint a jelen ítélet 40. és 41. pontja felidézte, egyrészt a Bizottság magatartási szabályok elfogadásával és közzétételével, amely révén kijelenti, hogy ezentúl alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre, korlátozza magát mérlegelési jogköre gyakorlásában, és főszabály szerint nem térhet el e szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános jogelveknek

– mint az egyenlő bánásmód vagy a bizalomvédelem elvének – a megsértése címén felelősségre vonható legyen. Másrészt az ilyen szabályok elfogadása nem mentesíti a Bizottságot azon kötelezettsége alól, hogy megvizsgálja a tagállam által hivatkozott sajátos rendkívüli körülményeket.

- 99 Ebből következik, hogy az a körülmény, hogy valamely állami támogatási intézkedés teljesíti a bankokról szóló közlemény 44. pontjában foglalt kritériumokat, olyan feltételnek minősül, amely főszabály szerint elegendő ahhoz, hogy a Bizottság ezen intézkedést a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa, azonban e célból nem feltétlenül szükséges.
- 100 Valamely tagállam tehát nem köteles – azt megelőzően, hogy bármilyen állami támogatás nyújtására sor kerülne – a nehéz helyzetben lévő bankok számára előírni, hogy alakítsák át az alárendelt kötvényeket törzsrészcévvé, illetve hogy csökkentsék azok névértékét, és nem köteles azt sem előírni, hogy e kötvényeket teljes mértékben fordítsák a veszteségek fedezésére. Ilyen esetben a tervezett állami támogatás azonban nem tekinthető olyanak, mint amely a szigorúan szükséges mértékre korlátozódik, amint ezt a bankokról szóló közlemény 15. pontja megköveteli. A tagállam, valamint a tervezett állami támogatásban részesülő bankok vállalják annak kockázatát, hogy a Bizottság esetleg olyan határozatot hoz, amely a támogatásokat a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítja.
- 101 Végül a bankokról szóló közlemény 45. pontja úgy rendelkezik, hogy a különösen az e közlemény 44. pontjában foglalt követelmények teljesülésétől el lehet tekinteni abban az esetben, ha a kötvények átalakításával és névértékének csökkentésével kapcsolatos intézkedések végrehajtása „veszélyeztetné a pénzügyi stabilitást vagy aránytalan eredményekhez vezetne”. Így egy bank nem kötelezhető arra, hogy az állami támogatás nyújtását megelőzően valamennyi alárendelt kötvényt alakítsa át vagy csökkentse annak névértékét, ha például az alárendelt kötvények egy részének átalakítása vagy névértékük csökkentése elegendő lehet az érintett bank tőkehiányának orvoslásához.
- 102 A fenti megfontolások összességére tekintettel a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a bankokról szóló közleményt úgy kell értelmezni, hogy az e közlemény 44. pontjában említett, az alárendelt kötvények átalakítására vagy névértékük csökkentésére vonatkozó intézkedések nem léphetik túl az érintett bank tőkehiányának orvoslásához szükséges mértéket.

A hetedik kérdéssel

- 103 Hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába beletartoznak a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában foglalt, a részvényesek és alárendelt hitelezők közötti tehermegosztással kapcsolatos intézkedések is.
- 104 Rá kell mutatnia arra, hogy – amint a 2001/24 irányelv (6) preambulumbekkezdéséből kitűnik – ezen irányelv célja, hogy bevezesse a reorganizációs intézkedések kölcsönös elismerési rendszerét, anélkül hogy az e területre vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolására törekedne (lásd: 2013. október 24-i LBI-ítélet, C-85/12, EU:C:2013:697, 39. pont).
- 105 E cél megköveteli, hogy a származási tagállam – azaz azon tagállam, amelyben a hitelintézet működését engedélyezték – közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai által elfogadott reorganizációs intézkedések minden más tagállamban az e tagállam jogszabályai által biztosított joghatással bírnak (lásd ebben az értelemben: 2013. október 24-i LBI-ítélet, C-85/12, EU:C:2013:697, 22. pont).
- 106 A 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdése szerint „reorganizációs intézkedések” „azok az intézkedések, amelyek célja a hitelintézet pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása, és amelyek érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, ideértve a kifizetések felfüggesztésének, a végrehajtás felfüggesztésének vagy a követelések csökkentésének lehetőségét”.

- 107 Amint azzal valamennyi, az alapeljárásban részt vevő és e kérdésben nyilatkozó fél érvelt, magából e rendelkezés szövegéből és a reorganizációs intézkedések fogalmának e rendelkezésben foglalt tág meghatározásából következik, hogy a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában említett tehermegosztási intézkedések a 2001/24 irányelv értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába sorolhatók.
- 108 Egyrészt ugyanis, mivel a tehermegosztási intézkedések a hitelintézetek pénzügyi helyzetének helyreállítására és a hiányuk orvoslására irányulnak – amint ezt a bankokról szóló közlemény 43. pontja kifejti –, ezen intézkedések célja a hitelintézetek pénzügyi helyzetének megőrzése vagy helyreállítása.
- 109 Másrészt a tehermegosztási intézkedések, különösen az alárendelt kötvények törzsrészcént alakítása vagy névértékük csökkentése, jellegüknél fogva érinthetik harmadik személyek korábban megszerzett jogait, és ennél fogva a követelések csökkenéséhez vezethetnek.
- 110 Ahhoz azonban, hogy a tehermegosztási intézkedések a 2001/24 irányelv értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába tartozzanak, amint ez különösen ezen irányelv (6) preambulumbekkezdéséből és 3. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, az is szükséges, hogy a tehermegosztási intézkedéseket közigazgatási vagy igazságügyi hatóság fogadja el. Amikor viszont a tehermegosztási intézkedésekről a közigazgatási vagy igazságügyi hatóság bármilyen beavatkozása nélkül a részvényesek vagy az alárendelt hitelezők döntenek, és azokat ők hajtják végre, ezen intézkedések nem minősülhetnek a 2001/24 irányelv értelmében vett reorganizációs intézkedéseknek.
- 111 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül a kérdés, hogy az a tény, hogy a 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdését módosította a 2014/59 irányelv 117. cikke, amely a „reorganizációs intézkedések” fogalmába kifejezetten felvette az ez utóbbi irányelvben előírt szanálási eszközöket – amelyek hasonlítanak a részvényesek és az alárendelt hitelezők közötti tehermegosztással kapcsolatos intézkedésekhez –, lehetővé teszi-e annak megállapítását, hogy az alapügy tényállásának megvalósulása idején ez utóbbi intézkedések nem tartoztak a 2001/24 irányelv értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába.
- 112 Az ilyen értelmezés nem fogadható el.
- 113 Amint ugyanis arra a főtanácsnok az indítványának 143. pontjában rámutatott, e módosítást azon körülményre tekintettel kell értelmezni, hogy a 2001/24 irányelv nem a tagállamok vonatkozó jogszabályainak harmonizációjára irányult, hanem csak arra, hogy kölcsönös elismerési rendszert alakítson ki. A 2014/59 irányelv mindazonáltal ettől kezdve arra kötelezi a tagállamokat, hogy vezessenek be bizonyos, a bankok reorganizációjára irányuló intézkedéseket, ami megköveteli, hogy ezen intézkedéseket kifejezetten azonosítsák annak érdekében, hogy biztosítsák ez utóbbi irányelvnek az Unióban való egységes alkalmazását. Ebből azonban nem következik az, hogy hasonló hatósági intézkedések korábban nem tartoztak a reorganizációs intézkedések meghatározásának hatálya alá.
- 114 A hetedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 2001/24 irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába beletartoznak a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában említett tehermegosztási intézkedések is.

A költségekről

- 115 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1-je utáni alkalmazásáról szóló bizottság közleményt („a bankokról szóló közlemény”) úgy kell értelmezni, hogy annak a tagállamokkal szemben nincs kötelező hatálya.
- 2) Az EUMSZ 107–EUMSZ 109. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírnak egy, a részvényesek és az alárendelt kötvények jogosultjai közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.
- 3) A bizalomvédelem elvét és a tulajdonhoz való jogot úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírnak egy, a részvényesek és az alárendelt kötvények jogosultjai közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.
- 4) A biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 29., 34., 35. és 40–42. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a bankokról szóló közlemény 40–46. pontja annyiban, amennyiben az említett pontok az állami támogatás engedélyezése érdekében előírnak egy, a részvényesek és az alárendelt kötvények jogosultjai közötti tehermegosztásra vonatkozó feltételt.
- 5) A bankokról szóló közleményt úgy kell értelmezni, hogy az e közlemény 44. pontjában említett, az átváltoztatható kötvények és az alárendelt kötvények átalakítására vagy névértékük csökkentésére vonatkozó intézkedések nem léphetik túl az érintett bank tőkehiányának orvoslásához szükséges mértéket.
- 6) A hitelintézetek reorganizációjáról és felszámolásáról szóló, 2001. április 4-i 2001/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének hetedik francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „reorganizációs intézkedések” fogalmába beletartoznak a bankokról szóló közlemény 40–46. pontjában említett tehermegosztási intézkedések is.

Aláírások

i — A jelen szöveg 28. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.